

LAKIALOITE 158/2006 vp

Laki vaalilain ja Suomen perustuslain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan siirtymistä tasauspaikkajärjestelmän käyttämiseen eduskuntavaaleissa. Tasauspaikkajärjestelmä parantaa todellisen vaalituloksen näkymistä eduskunnan kokoonpanossa. Se parantaa myös alueellista suhteellisuusvajetta ja tekee kaikista äänistä oikeasti vaikuttavia ääniä.

Äänikynnykset vaihtelevat Etelä-Savon 14,3 prosentista Uudenmaan 2,9 prosenttiin. Tämän seurauksena suurimmat puolueet saavat eduskuntapaikkoja enemmän kuin niiden äänimäärät edellyttäisivät ja vastaavasti pienemmät saavat vähemmän. Kolmen suurimman puolueen kansanedustajamäärä oli vuoden 2003 vaaleissa 1,5—2,9 prosenttiyksikköä puolueen kannatus suurempi ja samoin pienet puolueet saivat 0,4—1,8 prosenttiyksikköä vähemmän edustajia suhteessa saatuihin ääniin. Kansalaisen ääni saa erilaisen painoarvon ja merkityksen riippuen siitä, minkä vaalipiirin alueella hän asuu.

Manner-Suomessa nykyisen 199 kansanedustajapaikan sijasta valittaisiin 179 kansanedustajaa nykyisistä vaalipiireistä (kiinteät vaalipiiripaikat) ja 20 kansanedustajaa ns. tasauspaikoilta. Ahvenanmaan vaalipiiri säilyisi nykyisellään.

Ehdotamme vaalilakiin 3 prosentin äänikynnystä tasauspaikkojen jakoon osallistumisen edellytykseksi ja vaaliliittojen sivuuttamista tasauspaikkojen jaossa. Näin vaalijärjestelmä selkeytyisi ja poliittisen kentän pirstoutuminen vähenisi. Eduskunta on korostanut aikaisemmissa kannanotoissaan näiden vaalijärjestelmää kehittävien toimien tarpeellisuutta.

Toiseksi tasauspaikkoja jaettaisiin vain puolueille, jotka ovat saaneet kiinteiden vaalipiiripaikkojen jaossa vähemmän paikkoja kuin miin vaalin kokonaiskannatus ne oikeuttaisi.

Mikäli edellä mainitut ehdot oikeuttavat puolueen saamaan tasauspaikkoja, niin puolueille lasketaan erikseen valtakunnalliset vertausluvut Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta. Kunkin puolueen saamasta vertauslukujen sarjan alusta poistetaan niin monta vertauslukua kuin puolue on jo saanut yhteensä valituiksi suoraan vaalipiireistä. Tasauspaikat jaetaan jäljelle jääneiden valtakunnallisten vertauslukujen suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

Tasauspaikat jaetaan tasauspaikkoja saavan puolueen sisällä puolueen kaikissa vaalipiireissä vielä valitsematta olevien ehdokkaiden kesken heidän vaalipiirissään saamansa vertausluvun suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

PERUSTELUT

1 Nykytilanne

1.1 Eduskuntavaalien suhteellisuuden rapautuminen

Aloitteella pyritään korjaamaan nykyiseen vaalijärjestelmään sisältyvää alueellista ja puolueiden välistä suhteellisuusvajetta. Eduskuntavaalien suhteellisuus tarkoittaa yhtäältä poliittista suhteellisuutta ja toisaalta alueellista suhteellisuutta.

Poliittinen suhteellisuus tarkoittaa sitä, että kukin poliittinen ryhmittymä saa eduskuntaan niin suuren edustuksen kuin sen vaaleissa saama tosiasiallinen kannatus koko maassa edellyttää. Jos puolue A saa vaaleissa annetuista äänistä koko maassa 20 prosenttia, sen tulisi saada myös 20 prosenttia jaettavina olevista edustajanpaikoista. Nykyinen vaalijärjestelmä ei tuota tällaista tulosta.

Alueellinen edustavuus eli alueellinen suhteellisuus taas tarkoittaa sitä, että eduskunnassa ovat edustettuina maan eri alueiden intressit. Vaalipiirijako vaalijärjestelmässä on luotu turvaamaan alueellista edustavuutta. Väestön nopean muuttoliikkeen seurauksena muuttotappioalueiden edustavuus heikkenee kohtuuttomasti, mikäli muutoksia vaalijärjestelmään tai vaalipiirijakoihin ei tehdä.

1.2 Eduskuntavaalien suhteellisuusvaje alueellisesti

Vuoden 2003 eduskuntavaaleissa suurimman ja pienimmän vaalipiirin välillä ns. piilevä äänikynnysero (ns. piilevä äänikynnys on vähimmäisprosentti äänistä, jolla saa yhden eduskuntapaikan vaalipiirissä) oli jo yli 11 prosenttiyksikköä. Pienimmässä vaalipiirissä (Etelä-Savo) vuonna 2003 eduskuntavaaleissa tarvittiin 14,3 % kaikista vaalipiirin äänistä kansanedustajan paikan saamiseen. Vastaavasti suurimmassa vaalipiirissä (Uusimaa) tarvittiin ainoastaan 2,9 % kaikista vaalipiirin äänistä yhden kansanedustajan paikan saamiseen.

Vuoden 1999 eduskuntavaaleissa Manner-Suomen 14 vaalipiiristä valittiin yhteensä 199 kansanedustajaa siten, että yhdestä vaalipiirissä valittiin 32 edustajaa, yhdestä 20 edustajaa, neljästä 16—18 edustajaa, viidestä 10—13 edustajaa sekä kolmesta 7—8 edustajaa.

Vuoden 2003 eduskuntavaaleissa Manner-Suomen 14 vaalipiiristä valittiin yhteensä 199 kansanedustajaa siten, että yhdestä vaalipiiristä valittiin 33 edustajaa, yhdestä 21, neljästä 17—18, viidestä 9—14 ja kolmesta 6—7 edustajaa.

Suhteellisen vaalitavan toimivuutta eduskuntavaaleissa erisuuruissa vaalipiireissä ovat selvittelleet viimeksi oikeusministeriön asettamat Vaalitoimikunta 2000 (komiteamietintö 2001:8) ja Kansanvalta 2007 -toimikunta (komiteamietintö 2005:1). Vaalitoimikunta 2000 toteaa, ettei voimassa olevasta lainsäädännöstä ole löydettävissä sääntelyä siitä, kuinka suureksi piilevä äänikynnys voi kohota, jotta vaalien suhteellisuus edelleen toteutuisi, eikä myöskään siitä, kuinka samankokoisia vaalipiirien tulisi tässä suhteessa olla. Perustuslaissa säädetyn kansalaisten yhdenvertaisuusvaatimuksen toimikunta katsoi kuitenkin vaikuttavan siihen suuntaan, että esimerkiksi yli kymmenen prosenttiyksikön eroja piilevissä äänikynnyksissä ei voitane pitää perusoikeuksien kannalta asianmukaisina. (Vaalitoimikunta 2000, KM 2001:8, s.9)

Suomen perustuslain 25 §:ssä säädetään eduskuntavaalien toimittamisesta. Säännöksen 1 momentin mukaan kansanedustajat valitaan välittömällä, suhteellisilla ja salaisilla vaaleilla. Jokaisella äänioikeutetulla on vaaleissa yhtäläinen äänioikeus.

Säännöksen 2 momentin mukaan eduskuntavaaleja varten maa jaetaan Suomen kansalaisten lukumäärän perusteella vähintään kahteentoista ja enintään kahdeksaantoista vaalipiiriin. Ahvenanmaan maakunta muodostaa lisäksi oman vaalipiirinsä yhden kansanedustajan valitsemista varten. Hallituksen esityksen pykäläkohtaisissa perusteluissa suhteellisuuden toteutumista korostettiin.

"Vaalipiirien vähimmäis- ja enimmäismäärät säilyisivät ennallaan. Ehdotuksen lähtökohtana on sellainen vaalipiirijako, joka kokonaisuutena täyttää 1 momentissa asetetun vaalien suhteellisuuden vaatimukset ja takaa vaalijärjestelmän samankaltaisen toiminnan koko maassa. Vaalipiiriin tulee turvata poliittisen suhteellisuuden ja alueellisen edustavuuden toteutuminen. Valtiopäiväjärjestyksen 4 §:n 2 momentissa säädetty mahdollisuus poiketa suhteellisesta vaalitalavasta ehdotetaan nykyistä käytäntöä vastaavasti rajattavaksi koskemaan vain Ahvenanmaata."

1.3 Eduskuntavaalien poliittinen suhteellisuusvaje

Eduskunta hyväksyi uuden perustuslain yhteydessä lausuman suhteellisuuden toteutumisesta vaaleissa. Eduskunta edellytti perustuslakivaliokunnan esityksestä 12.2.1999, että hallitus selvittää suhteellisuuden toteutumisessa eduskuntavaaleissa olevat ongelmat ja tarvittaessa valmistelee vaalilainsäädännön muutokset suhteellisuuden vahvistamiseksi ja toisaalta poliittisen kentän pirstoutumisen ehkäisemiseksi (EV 262/1998 vp — HE 1/1998 vp). Kahdeksan vuoden odotuksen jälkeen voidaan todeta, että mikään istuneista hallituksista ei ole kyennyt yksimielisiin esityksiin ongelmien korjaamisesta, vaikka vuoden 2001 ja 2006 selvitykset myöntävätkin eduskuntavaalien suhteellisuuteen liittyvät ongelmat.

Kolmen suurimman puolueen saama kansanedustajapaikkojen määrä oli vuoden 2003 eduskuntavaaleissa 1,5—2,9 % suurempi kuin näiden puolueiden saama osuus äänistä. Vastaavasti keskisuurten ja pienten puolueiden saama osuus kansanedustajapaikoista oli vuoden 2003 eduskuntavaaleissa 0,4—1,8 prosenttiyksikköä pienempi kuin niiden osuus äänistä. Vaalitoimikunta 2000 (KM 2001:8) totesi, että ns. piilevien äänikynnysten ero isoissa ja pienissä vaalipiireissä on johtanut muun ohella siihen, että pienissä vaalipiireissä vain suuret puolueet voivat käytännössä saada edustajanpaikkoja. Tämä

puolestaan saattaa asettaa pienten ja suurten vaalipiirien äänestäjät eriarvoiseen asemaan, koska esimerkiksi pientä puoluetta pienessä vaalipiirissä äänestävän vaikuttamismahdollisuudet ovat selvästi pienemmät kuin samaa puoluetta suuressa vaalipiirissä äänestävän.

Pienten ja suurten vaalipiirien ns. piilevien äänikynnysten ero johtaa siihen, että pienet puolueet eivät käytännössä panosta kovin paljon vaalikamppailuun pienissä vaalipiireissä, vaan keskittyvät saamaan edustajia suuremmista vaalipiireistä. Pienissä vaalipiireissä pienille puolueille annetun äänen voidaankin usein sanoa "menevän hukkaan", koska nämä äänet eivät millään tavalla vaikuta käytössä olevassa vaalijärjestelmässä pienten puolueiden kokonaistulokseen vaaleissa.

Keskeisin syy vaalijärjestelmän suhteellisuusperiaatteen rapautumiseen on pienten vaalipiirien asukasluvun jatkuva väheneminen ja se, ettei vaalijärjestelmään eikä vaalipiirien rajoihin ole tehty tästä aiheutuvia korjauksia. Mikäli nykyistä vaalijärjestelmää ei muuteta, maan eri osissa asuvien ihmisten vaikutusmahdollisuudet muodostuvat entistä eriarvoisemmiksi. Myös puolueiden välinen suhteellisuusvaje (osuus äänistä — osuus paikoista) kasvaa.

2 Lakialoitteen mukainen ehdotus

2.1 Kiinteiden vaalipiiripaikkojen täyttämisen vaalien tuloksen perusteella

1. Lakiehdotuksen 6 §:n 2 momentti ja 2. lakiehdotuksen 25 §. Lakialoitteessa ehdotetaan, että kiinteät vaalipiiripaikat täytettäisiin nykyisen laskentatavan mukaan. Manner-Suomessa nykyisistä vaalipiireistä jaettavia paikkoja olisi 179. Kiinteät vaalipiiripaikat täytetään vaalien tuloksen perusteella puolueiden ja muiden ryhmittymien kesken voimassa olevan vaalilain mukaisesti eli käyttäen d'Hondtin laskentajärjestelmää.

Tasauspaikkajärjestelmän käyttöönoton on arvioitu oikeusministeriön asettaman Vaali-

toimikunta 2000:n mietinnössä edellyttävän Suomen perustuslain 25 §:n muuttamista. Tältä osin ehdotus on toimikunnan käsittelemän mallin mukainen, eli ehdotamme muutosta Suomen perustuslain 25 §:ään.

2.2 Tasauspaikkojen täyttäminen vaalien tuloksen perusteella

1. lakiehdotuksen 6 §:n 2 momentti. Voimassa olevaan momenttiin tehdään kiinteitä vaalipiiripaikkoja koskevasta ehdotuksesta aiheutuva muutos. Kiinteitä vaalipiiripaikkoja on 179 Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta.

1. lakiehdotuksen 6 §:n 3 momentti. Säännöksessä määrätään, että jaon suoraan vaalipiireihin täytettävien paikkojen kesken toimittaa valtioneuvosto hyvissä ajoin ennen eduskuntavaaleja antamallaan päätöksellä, joka julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa.

1. lakiehdotuksen uusi 4 momentti. Säännöksessä määrätään, että kansanedustajien paikoista 20 jaetaan tasauspaikkoina vaalipiirien kesken jäljempänä 91 §:ssä vaalien tuloksen määrittämistä säädettyllä tavalla.

2.3 Tasauspaikkojen jakautuminen puolueiden sisällä

91 §:n 1 momentti. Säännöksessä määrätään, että vaalien tuloksen määrittämiseksi eduskuntavaaleissa kussakin vaalipiirissä kirjoitetaan kaikkien ehdokaiden nimet heidän vertauslukuja suuruuden mukaiseen järjestykseen ja kunkin ehdokkaan nimen kohdalle merkitään hänen vertauslukunsa. Tästä nimisarjasta valitaan sarjan alusta alkaen niin monta edustajaa kuin vaalipiirissä suoraan on valittava edustajia.

91 §:n uusi 2 momentti. Säännöksessä määrätään, että eduskuntavaaleissa tasauspaikat jaetaan valtakunnallisesti niiden puolueiden kesken, jotka ovat vaaleissa saaneet vähintään kolme prosenttia kaikista annetuista hyväksytyistä äänistä Ahvenanmaan maakuntaa lukuun otta-

matta ja joiden edustajapaikkojen suhteellinen määrä kiinteissä vaalipiiripaikoissa olisi pienempi kuin niiden saama kannatus koko maassa. Tätä varten edellä mainituille puolueille annetaan valtakunnalliset vertausluvut siten, että ensimmäisenä lukuna on kunkin puolueen hyväksi koko maassa Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta yhteensä annettujen äänten lukumäärä, toisena lukuna puolet siitä, kolmantena lukuna kolmannes siitä, neljäntenä lukuna neljännes siitä ja niin edelleen. Näin saadusta kunkin puolueen valtakunnallisten vertauslukujen sarjan alusta poistetaan niin monta vertauslukua kuin puolue jo on saanut edustajia yhteensä valituiksi suoraan vaalipiireistä. Tasauspaikat jaetaan tämän jälkeen tässä pykälässä tarkoitettujen puolueiden kesken jäljelle jääneiden valtakunnallisten vertauslukujen suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

Tasauspaikat (20) jaetaan ensiksi edellä tarkoitettujen puolueiden kesken seuraavasti. Kullekin ehdokkaista asetetaan puolueelle, joka saa koko maassa vähintään kolme (3) prosenttia annetuista äänistä ja jonka kiinteistä vaalipaikoista (179) saamat paikat alittavat sen kannatuksen koko maassa, lasketaan d'Hondtin järjestelmän mukaisesti uudet, valtakunnalliset vertausluvut puolueen koko maassa saaman äänimäärän perusteella. Kunkin tällaisen puolueen näin saaduista vertausluvuista poistetaan se määrä vertauslukuja, minkä puolue sai vaalipiiripaikkoja. Jos puolue sai esimerkiksi 50 vaalipiiripaikkaa, sen valtakunnallisista vertausluvuista poistetaan 50 suurinta vertauslukua.

Tämän jälkeen todetaan, mitkä ovat kaikkien puolueiden jäljelle jääneistä valtakunnallisista vertausluvuista 20 suurinta. Näin on saatu selville se, miten tasauspaikat jakaantuvat puolueiden kesken. Kaksikymmentä tasauspaikkaa jaettaisiin kullekin puolueelle, joka saa koko maassa vähintään kolme prosenttia annetuista äänistä ja saa kiinteistä vaalipiiripaikoista suhteellisesti vähemmän edustajanpaikkoja kuin puolueen kannatus on koko maassa, laskemalla d'Hondtin järjestelmän mukaisesti uudet, valtakunnalliset vertausluvut puolueen koko maassa saaman äänimäärän perusteella. Kunkin puolueen näin saa-

duista vertauslukuista poistetaan se määrä vertauslukuja, minkä puolue saisi kiinteiden vaalipiirien paikkoja. Tämän jälkeen todetaan jäljelle jäävästä vertauslukujen joukosta valtakunnallisesti 20 suurinta vertauslukua. Näin määritellään puolueiden osuus tasauspaikoista.

Tasauspaikat jaetaan niitä saavia puolueiden sisällä siten, että kussakin puolueessa asetetaan vaalipiiripaikkojen jaossa valitsematta jääneet ehdokkaat koko maassa vertauslukujensa mukaiseen paremmuusjärjestykseen ja heistä tulee tässä järjestyksessä valituiksi se määrä, minkä puolue on saanut tasauspaikkoja. Nämä tasauspaikat menevät paikka kerrallaan siihen vaalipiiriin, jossa puolueen vertausluku kulloinkin on suurin, joten ne voivat siis jakautua mihin vaalipiireihin tahansa.

91 §:n 3 momentti. Säännöksessä määrätään, että tasauspaikat jaetaan kunkin tasauspaikkoja

saavan puolueen sisällä puolueen kaikissa vaalipiireissä vielä valitsematta olevien ehdokkaiden kesken heidän kunkin vaalipiirissään saamansa vertausluvun suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

2.4 Ehdotuksen vaikutus puolueiden edustajapaikkojen määrään

Vaalien lopullinen tulos saadaan laskemalla yhteen kunkin puolueen vaalipiiripaikat ja tasauspaikat. Vuoden 2003 eduskuntavaalien tuloksen valossa puolueiden saamien edustajanpaikkojen lukumäärät olisivat olleet oheisen taulukon mukaiset.

Taulukossa on laskelma, miten edellä esitelty 20 tasauspaikan jako olisi muuttanut vuoden 2003 vaalien tulosta.

TAULUKKO: TASAUSPAIKKOJEN JAKAUTUMINEN PUOLUEITTAIN

Vaalipiiripaikat/Tasauspaikat/Paikat yhteensä/Vertailu 2003 vaalien tulokseen/Vaalitulos

Puolue	Vaalipiiripaikat	Tasauspaikat	Paikat yhteensä	Vertailu 2003	Vaalien tulos
Kesk	51	0	51	-4	55
Sd	51	0	51	-2	53
Kok	33	8	41	1	40
Vas	17	4	21	2	19
Vihr	11	3	14	0	14
Rkp	8	2	10	2	8
Kd	6	2	8	1	7
PS	2	0	2	-1	3
	179	20	199	0	199

Tasauspaikkojen jaossa keskeistä on se, että tasauspaikkoja ei jaeta niille puolueille, jotka saavat kiinteistä vaalipiireistä paikkoja enemmän kuin puolueen saama kannatus on koko maassa. Sen lisäksi tasauspaikkojen jakoon eivät osallistu puolueet, joiden kokonaiskannatus on jäänyt alle 3 %:n vaalikynnyksen.

91 a, 92, 94 ja 109 §. Näiltä osin ehdotukseen sisältyvät muutokset ovat teknisiä korjauksia, jotka johtuvat tasauspaikkajärjestelmää koskevista ehdotuksista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki
vaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 2 päivänä lokakuuta 1998 annetun vaalilain (714/1998) 6 §:n 2 ja 3 momentti, 91 §:n 1 momentti, 92 §:n 1 momentti, 94 ja 109 §, sekä
lisätään lain 6 §:ään uusi 4 momentti, 91 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, lakiin uusi 91 a § sekä 92 §:ään uusi 5 momentti, seuraavasti:

6 §

Kansanedustajien paikkojen jako vaalipiirien kesken

Kansanedustajien paikoista 179 jaetaan suoraan vaalipiirien kesken Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiriä lukuun ottamatta niiden Suomen kansalaisten lukumäärän perusteella, joilla väestötietojärjestelmän tietojen mukaan on ollut kotikunta Suomessa asianomaisessa vaalipiirissä kuudennen vaalipäivää edeltävän kalenterikuukauden viimeisenä päivänä. Jako toimitetaan jakamalla kunkin vaalipiirin Suomen kansalaisten lukumäärä vaalipiirien yhteenlasketulla Suomen kansalaisten lukumäärällä ja kertomalla saatu luku luvulla 179. Kuhunkin vaalipiiriin tulee laskutoimituksen osoittama kokonaislukua vastaava paikkamäärä. Jos kaikki paikat eivät tule näin jaetuksi, loput paikat jaetaan vaalipiirien kesken laskutoimituksen osoittamien lukujen desimaaliosien suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

Jaon suoraan vaalipiireihin täytettävien paikkojen kesken toimittaa valtioneuvosto hyvissä ajoin ennen eduskuntavaaleja antamallaan päätöksellä, joka julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa.

Kansanedustajien paikoista 20 jaetaan tasauspaikkoina vaalipiirien kesken jäljempänä 91 §:ssä vaalien tuloksen määrittämisestä säädettyllä tavalla.

91 §

Vaalien tuloksen määrittäminen eduskuntavaaleissa

Vaalien tuloksen määrittämiseksi eduskuntavaaleissa kussakin vaalipiirissä kirjoitetaan kaikkien ehdokkaiden nimet heidän vertauslukujensa suuruuden mukaiseen järjestykseen ja kunkin ehdokkaan nimen kohdalle merkitään hänen vertauslukunsa. Tästä nimisarjasta valitaan sarjan alusta alkaen niin monta edustajaa kuin vaalipiirissä suoraan on valittava edustajia.

Eduskuntavaaleissa tasauspaikat jaetaan valtakunnallisesti niiden puolueiden kesken, jotka ovat vaaleissa saaneet vähintään kolme prosenttia kaikista annetuista hyväksytyistä äänistä Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta ja joiden edustajapaikkojen suhteellinen määrä kiinteissä vaalipiiripaikoissa olisi pienempi kuin niiden saama kannatus koko maassa. Tätä varten edellä mainituille puolueille annetaan valtakunnalliset vertausluvut siten, että ensimmäisenä lukuna on kunkin puolueen hyväksi koko maassa Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta yhteensä annettujen äänten lukumäärä, toisena lukuna puolet siitä, kolmantena lukuna kolmannes siitä, neljäntenä lukuna neljännes siitä ja niin edelleen. Näin saadusta kunkin puolueen valtakunnallisten vertauslukujen sarjan alusta poistetaan niin monta vertauslukua kuin puolue jo on saanut edustajia yhteensä valituiksi suoraan vaalipiireistä. Tasauspaikat jaetaan tämän jälkeen

tässä pykälässä tarkoitettujen puolueiden kesken jäljelle jääneiden valtakunnallisten vertauslukujen suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

Tasauspaikat jaetaan kunkin tasauspaikkoja saavan puolueen sisällä puolueen kaikissa vaalipiireissä vielä valitsematta olevien ehdokkaiden kesken heidän kunkin vaalipiirissään saamansa vertausluvun suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

91 a §

Vaalien tuloksen määrääminen kunnallisvaaleissa

Vaalien tuloksen määräämiseksi kunnallisvaaleissa kirjoitetaan kaikkien ehdokkaiden nimet kussakin kunnassa heidän vertauslukujensa suuruuden mukaiseen järjestykseen ja kunkin ehdokkaan nimen kohdalle merkitään hänen vertauslukunsa. Tästä nimisarjasta valitaan sarjan alusta alkaen niin monta ehdokasta kuin kunnassa on valittava valtuutettuja.

92 §

Kansanedustajien varaedustajat

Suoraan vaalipiiristä valitun kansanedustajan varaedustaja määrätään siten, että varaedustajaksi tulee ensimmäinen siinä vaalipiirissä valitsematta jäänyt ehdokas siitä puolueesta tai yhteislistasta taikka, jos on muodostettu vaaliliitto, ensimmäinen valitsematta jäänyt ehdokas siitä vaaliliitosta, johon valittu kuului.

Tasauspaikalta valitun kansanedustajan varaedustaja määrätään siten, että varaedustajaksi tulee samasta puolueesta ensimmäinen siinä vaalipiirissä valitsematta jäänyt ehdokas.

94 §

Eduskuntavaalien tuloksen vahvistaminen ja julkaiseminen sekä tuloksesta tiedottaminen

Vaalipiirilautakunta vahvistaa 3. päivänä vaalipäivän jälkeen kello 18 aloitettavassa kokouk-

sessaan äänimäärät, jotka kukin ehdokas sekä puolue, vaaliliitto tai yhteislista yhteensä ovat vaaleissa saaneet vaalipiirissä, sekä ilmoittaa viipymättä näin vahvistetut äänimäärät ja vaalipiirissä annettujen äänten koko määrän oikeusministeriön määräämällä tavalla Helsingin vaalipiirilautakunnalle.

Saatuaan tämän ilmoituksen kaikilta vaalipiirilautakunnilta Helsingin vaalipiirilautakunta ottaen huomioon, mitä edustajanpaikkojen täyttämistä suoraan vaalipiireistä ja tasauspaikoilta edellä on säädetty, vahvistaa viipymättä vaalien tuloksen. Siinä on mainittava valitut, kuka on kunkin valitun varaedustaja, heidän vertauslukunsa ja äänimääränsä sekä, miten tasauspaikat on täytetty. Vaalipiirilautakunnan on myös julkaistava vaalien tulos valitusosoituksineen tiedoksipanolta lautakunnassa sekä laadittava viipymättä kullekin valitulle valtakirja ja toimitettava valtakirjat viipymättä eduskuntaan annettaviksi valituille.

Helsingin vaalipiirilautakunnan tulee heti antaa tieto vaalien tuloksesta oikeusministeriön määräämällä tavalla oikeusministeriölle ja muille vaalipiirilautakunnille. Sen on myös annettava tuloksesta kuulutus, joka julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa, sekä ilmoitettava tulos niistä puolueita edustavissa koko maassa eniten leviävissä sanomalehdissä, joista ehdokkaita on valittu.

109 §

Ehdokkaiden enimmäismäärä

Puolueella, vaaliliitolla tai yhteislistalla voi olla kussakin vaalipiirissä enintään 14 ehdokasta kansanedustajiksi. Jos vaalipiiristä valitaan suoraan enemmän kuin 14 kansanedustajaa, ehdokkaita voi kuitenkin olla enintään niin monta kuin vaalipiiristä suoraan valitaan edustajia.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 .

2.

Laki

Suomen perustuslain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty Suomen perustuslain 73 §:ssä säädetyllä tavalla, *muutetaan* 11 päivänä kesäkuuta 1999 annetun Suomen perustuslain (731/1999) 25 §:n 2 ja 4 momentti seuraavasti:

25 §

Eduskuntavaalien toimittaminen

Eduskuntavaaleja varten maa jaetaan Suomen kansalaisten lukumäärän perusteella vähintään kahteentoista ja enintään kahdeksaentoista vaalipiiriin. Vaalipiirien edustajanpaikoista täytetään lailla määrättävä vähäinen osa tasauspaikoilta. Tasauspaikan saamiseksi voidaan asettaa enintään 3 prosentin suuruinen äänikynnys. Ah-

venanmaan maakunta muodostaa lisäksi oman vaalipiirinsä yhden kansanedustajan valitsemista varten.

Eduskuntavaalien ajankohdasta, ehdokkaiden asettamisesta, vaalien toimittamisesta ja vaalipiireistä sekä tasauspaikoista säädetään tarkemmin lailla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2006 .

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 2006

Annika Lapintie /vas
Veijo Puhjo /vas
Martti Korhonen /vas
Kari Uotila /vas
Outi Ojala /vas
Markus Mustajärvi /vas
Matti Kangas /vas
Matti Kauppila /vas

Esko-Juhani Tennilä /vas
Mikko Kuoppa /vas
Erkki Virtanen /vas
Minna Sirnö /vas
Unto Valpas /vas
Pentti Tiusanen /vas
Mikko Immonen /vas